

Bc. et BcA. Marie Pochobradská:

Andrea Arnold – portrét rozhněvané básnířky za kamerou

Posudek školitele

Magisterská diplomová práce M. Pochobradské je věnována dílu britské filmařky, které dnes přiřazujeme k proudu sociálně kritického filmu, po období kinematografie kuchyňského dřezu v šedesátých letech nověji reprezentované zejména tvorbou Kena Loache či Mikea Leigha. Tři z jejích filmů byly oceněny Cenou poroty na MFF v Cannes, třetí z těch krátkých pak i Oscarem.

Pronikat do díla zahraničního filmaře je vždy obtížnější, zejména pro komplikace s poznáním kontextu tvorby a společenské atmosféry v zemi vzniku. Autorka se stručně a v hlavních rysech sice vyrovnává s tradicí britského sociálního realismu od Charlese Dickense po šedesátá léta ve filmu, opomíjí ale jinou tehdejší literaturu i divadelní zázemí (rozhněvaní mladí muži – *Angry Young Men*), s nimiž přinejmenším tradice Free Cinema úzce souvisí. Obchází tento problém šikovným osobnějším přístupem k analýze díla Andrey Arnold (jejímž křestním jménem pojmenovala i hrdinku svého „sociálního“ scénáře), na něž se díky svému studijnímu oboru dívá i z hlediska uplatňování žánrových postupů. Deklaruje to též v úvodu k práci a s Arnold ji možná sblíží i to, že také ona studovala scenáristiku. Tvoří to docela slušný odrazový můstek k pečlivé analýze jejích hraných filmů, která tvoří hlavní část posuzované diplomové práce.

Autorka přistupuje k jejímu dílu chronologicky a sleduje nejprve vznik typu její narace a stylistických specifik. Ty pak analyzuje i ve všech čtyřech jejích složitějších dlouhometrážních filmech. Pojmenovává sloučení prvků psychologického dramatu s jednodušším modelem road movie, který většině filmů dodává dynamičnost. Všimá si také prvků autentičnosti v zobrazení sociální reality hrdinek – outsiderů, k níž přispěla i metoda herecké improvizace typových naturščiků. Na druhé straně si pak všimá i toho, jak tuto autentičnost slučuje s lyrickým až básnivým přístupem a se symboličností, až metaforičností. K sledovaným stylistickým prostředkům patří především používání detailů a velkých detailů, zdůrazňujících fyzičnost postav i způsob jejich uvažování o svém každodenním bytí. V této souvislosti autorka analyzuje způsob práce kameramana Robbieho Ryana, který je stálým spolupracovníkem režisérky, s níž efektivně využívá i klasického poměru obrazu 4:3, umožňujícího komorní soustředění se na postavy a jejich prostředí. Tento styl pak umožňuje přenést hlavní způsob vyprávění do vizuality a jen minimálně do dialogů. Tak komunikuje hlavní téma filmů, jímž je dívčí dospívání a obecněji způsob, jakým se ženy vyrovnávají s životními tlaky a konflikty.

Tento přístup autorce umožňuje vysledovat i způsob, jímž režisérka přistupuje ke způsobu adaptace často filmovaného proslulého románu *Bouřlivé výšiny*, v níž přechází až k impresionismu. Ten jí pak umožňuje přes dívčí hrdinku portrétovat autentickými detaily i celý stát (USA) v jejím zatím posledním filmu, *American Honey*, v němž Arnold slučuje paradokumentaristický přístup s psychologickým dramatem, v jehož výstavbě a dynamičnosti tentokrát hraje významnou roli i rapové písně.

V závěrech jednotlivých kapitol autorka přehledně shrnuje své poznatky a v závěru celé práce dochází k přesvědčení, že Arnold vlastně vytváří celým svým dílem jakoby jediný film a shrnuje poznatky o jeho tématech, postavách, prostředí, způsobu vyprávění a stylu.

Celá práce na mne působí velmi přesvědčivě a poctivě, je vidět, že autorka své téma zvolila dobře a velmi osobně. Opírá se v ní nejen o svou zkušenost se zvolenými filmy, ale i o tematickou literaturu a české kritiky, včetně jednoho teoretičtějšího zdroje (V. Sobchak). K drobnějším nedostatkům práce patří to, že nevyužila možnosti ilustrace textu snapshoty z filmů, které v původní verzi použila. Neuvádí také původní názvy filmů (nebo naopak jejich české překlady) a chybí tu i stručná filmografie. Ta je sice na internetu běžně dostupná, ale vyvarovala by se tak toho, že např. u filmu Wasp (Vosa) uvádí rok výroby 1998, zatímco skutečným datem vzniku díla je rok 2003. Je také škoda, že do práce nezahrnula režisérčin poslední film Cow (Kráva, 2021), ale je možné, že pro ni ještě nebyl dostupný. Téma práce i její postup a verzi se školitelem konzultovala.

Navrhuji proto práci hodnotit známkou B.

Poznámka: Kontrola na plagiátorství konstatuje 100% shodu s jinými texty, jde však pravděpodobně o omyl, v němž systém porovnává práci s její dříve vloženou verzí.

Prof. PhDr. Jan Bernard, CSc.

22. 1. 2022